

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МАТЕРІАЛИ

**XIV Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософських і соціологічних студій та
соціокультурних практик**

М А Т Е Р І А Л И

**XIV Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і
молодих учених**

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 23-24 квітня 2026 року)

Одеса -2026

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XIV Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 23-24 квітня 2026 р.) 104 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Юшкевич Юлія Сергіївна – кандидат філософських наук, старший викладач кафедри філософії, історії та політології Одеського національного економічного університету

Збірник матеріалів Всеукраїнської інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту XXI століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 14 від 28 травня 2026 р.

«Освіта та соціалізація особистості»

23-24 квітня 2026 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Койчева Тетяна Іванівна – в.о першого проректора з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Роман Вікторія Олександрівна, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності С2 «Політологія», Навчально-науковий інститут психології та суспільних наук,

Науковий керівник: Петінова Оксана Борисівна, д. філос. н., професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського».

ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ВЛАДИ, ПОЛІТИКИ ТА ПРАВА У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ЗМІН

Сучасний етап розвитку цивілізації характеризується глибокою трансформацією суспільних відносин, що зумовлює необхідність переосмислення засадничих принципів людського співжиття. В умовах глобальної нестабільності, кризи міжнародного права та пошуку нових моделей демократичного врядування, філософська рефлексія політики та права набуває особливої гостроти. Для України ця тема має екзистенційне значення, оскільки країна перебуває в стані активного формування правової ідентичності, відстоювання державного суверенітету та інтеграції в європейський політико-правовий простір. Філософія політики та права дозволяє вийти за межі суто технічного аналізу законів чи політичних технологій. Вона звертається до ціннісних орієнтирів: справедливості, свободи, рівності та людської гідності. Без належного філософського обґрунтування будь-яка політична дія ризикує перетворитися на свавілля, а правова система – на механічний інструмент примусу в руках панівної еліти. Дослідження генезису політико-правових ідей від античності до сучасності (зокрема праць Платона, Арістотеля, Канта, Вебера) дає змогу зрозуміти, що правова держава – це не лише інституційна структура, а насамперед результат еволюції людського духу та моральної свідомості. Таким чином, аналіз взаємодії політики та права є необхідною умовою для подолання правового нігілізму та побудови справедливого суспільного устрою.

Філософське осмислення політики починається з питання про те, як можливе впорядковане людське співжиття. На відміну від політичної науки (політології), яка вивчає конкретні факти, електоральні процеси чи партійні системи, філософія політики зосереджується на пошуку сутностей, першопричин та цілей політичного буття. Політика розглядається не просто як боротьба за владу, а як особливий простір людської свободи. За визначенням Х. Арендт, політика виникає там, де люди взаємодіють між собою через слово та дію, визнаючи рівність одне одного [1]. Філософський аналіз політики включає три основні виміри: онтологічний- дослідження природи «політичного» як особливого способу існування людини; аксіологічний- вивчення цінностей (справедливість, спільне благо), які мають бути втілені в

державних інститутах; гносеологічний-аналіз того, як ми пізнаємо політичну реальність та якими методами можемо її змінювати.

Історія філософсько-політичної думки – це тривала дискусія про те, якою має бути держава, щоб забезпечити людині «благі життя». Для Платона держава була макрокосмосом, що відображає структуру людської душі. У праці «Держава» він вибудовує ієрархію, де правити мають філософи (розум), захищати – воїни (воля), а забезпечувати матеріально – ремісники (пристрасті). Будь-яке відхилення від цієї ієрархії Платон вважав шляхом до тиранії [8]. Арістотель надав цій ідеї більш практичного спрямування. Він класифікував форми правління на «правильні» (монархія, аристократія, політія) та «неправильні» (тиранія, олігархія, демократія), де критерієм була спрямованість влади на загальне благо, а не на власну вигоду [2]. В епоху Просвітництва концепція держави трансформувалася. Держава перестала сприйматися як «природне» утворення. Т. Гоббс запропонував модель «Левіафана» – штучного тіла держави, створеного людьми для припинення хаосу [4]. Натомість Ж. Руссо наголошував на тому, що держава є результатом договору, за яким люди делегують частину прав владі, але зберігають за собою невідчувані права на свободу та власність [9].

Центральною категорією філософії політики є влада. Це не просто фізична сила, а здатність здійснювати вплив та забезпечувати виконання рішень. Проте влада лише тоді стає тривким політичним інститутом, коли вона володіє легітимністю. Легітимність – це етичне та правове виправдання влади в очах підданих або громадян. Філософська традиція розрізняє кілька типів виправдання влади: теологічна – влада від Бога; юридична – влада легітимна, бо вона встановлена згідно з законом, демократична – джерелом влади є народ. Таким чином ми розуміємо, що політична влада завжди перебуває в напружених стосунках із мораллю. Якщо Н. Макіавеллі стверджував, що заради збереження держави правитель може нехтувати моральними нормами («мета виправдовує засоби»), то класична європейська філософія (зокрема І. Кант) наполягає на тому, що політика має підпорядковуватися моральному закону. Саме це підпорядкування політики етиці та праву є основою цивілізованого демократичного устрою [7].

Влада є однією з центральних категорій соціальної та політичної філософії. У найширшому сенсі влада – це здатність і можливість здійснювати свою волю, справляти вирішальний вплив на діяльність та поведінку інших людей за допомогою авторитету, права або примусу. Для античних мислителів влада була нерозривно пов'язана з етикою та пошуком загального блага. Платон вважав, що влада має належати філософам, оскільки лише вони здатні споглядати істину та діяти в інтересах справедливості [8]. Арістотель розглядав людину як «політичну тварину». Він класифікував форми правління за кількістю тих, хто править, та метою їхньої діяльності (правильні форми – монархія, аристократія, політія; неправильні – тиранія, олігархія, демократія) [2].

З переходом до модерн фокус змістився на джерело влади та права особистості. У праці «Левіафан» Т. Гоббс стверджував, що влада необхідна для припинення «війни всіх проти всіх». Люди добровільно передають свої права державі в обмін на безпеку [4]. Водночас Дж. Локк вважав, що влада є

легітимною лише доти, доки вона захищає природні права людини: життя, свободу та власність [6]. Філософія влади пройшла шлях від пошуку ідеального правителя-мудреця до аналізу складних мереж контролю в сучасному цифровому суспільстві. Сьогодні влада – це не лише державний апарат, а й алгоритми, медіа-вплив та культурні коди.

У ході дослідження філософії влади та політики можна зробити наступні узагальнювальні висновки, що влада є складним багатограним феноменом, який не зводиться лише до державного примусу. Це фундаментальна соціальна сила, що структурує людські відносини. Філософська думка пройшла тривалу еволюцію: від античного розуміння влади як «мистецтва управління заради спільного блага» до модерних концепцій «суспільного договору» та постмодерного бачення влади як всеосяжної мережі контролю та знання. Ключовим критерієм життєздатності будь-якої влади є її легітимність. Філософський аналіз доводить, що стабільність політичного режиму залежить не від потужності апарату насильства, а від ступеня довіри суспільства до правлячих інститутів та їх відповідності моральним і правовим нормам певного часу. Політика як сфера реалізації влади є нерозривно пов'язаною з етикою. Хоча прагматичний підхід (макіавеллізм) наголошує на ефективності та результаті, гуманістична традиція стверджує, що політика без моральної мети перетворюється на деструктивну силу. У сучасному демократичному суспільстві головним завданням політики залишається пошук компромісу між свободою особистості та інтересами держави.

Нарешті, у сучасних умовах глобалізації та цифровізації філософія влади стикається з новими викликами. Влада стає все більш анонімною та технологічною, що вимагає від людини високої політичної культури, критичного мислення та відповідальності за власний вибір. Отже, філософія влади та політики не лише пояснює механізми управління, а й слугує інструментом захисту людської гідності від свавілля, нагадуючи, що джерелом будь-якої легітимної влади завжди є народ і його воля до справедливості.

Список використаних джерел:

рендт Х. Джерела тоталітаризму / пер. з англ. В. Верлоки, Д. Гордієнка. Київ : Дух і Літера, 2005. 584 с. URL:

рістотель. Політика / Пер. з давньогр. О. Кислюка. К. : Основи, 2000. 239 с. URL:

ебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика / Пер. з нім. О. Погорілого. К. : Основи, 1998. 534 с. URL: <http://litopys.org.ua/weber/wbs.htm>

оббс Т. Левіафан, або Суть, будова і влада держави церковної та цивільної / пер. з англ. Р. Демчука. Київ : Дух і Літера, 2000. 606 с. URL: [http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-](http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis)

[bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=JwU_B&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=U=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Ф1%284ВЕЛ%295](http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=JwU_B&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=U=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Ф1%284ВЕЛ%295)

ант І. Конституція прав : Метафізика звичаїв / Пер. з нім. К. : Юніверс, 2004. 312 с. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=Кант%20I\\$](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=Кант%20I$)

окк Дж. Два трактати про врядування / Пер. з англ. О. Терех, П. Терех. К. : О

с
акиавеллі Н. Державець / пер. з італ. А. Перепаді. Харків : Фоліо, 2013. 121 с.

о
атон. Держава / Пер. з давньогр. Д. Столбуна. К. : Основи, 2000. 355 с. URL:

и
уссо Ж.-Ж. Про суспільну угоду, або Принципи політичного права / пер. з фр. О. Хоми. Київ : Портал, 2021. 288 с. URL: <http://litopys.org.ua/rousseau/rous.htm>

2

0

0 **Семко Яна Сергіївна**, кандидат філософських наук, доцент кафедри мистецтвознавства та загально-гуманітарних дисциплін, Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса, Україна

2

ТРАНСВЕРСАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

6

5
Актуальність теми визначається насамперед ситуацією в самій філософії. У рамках постметафізичної парадигми різноманіття істин необхідний пошук способу трансверсальної взаємодії перетину радикально різних, але рівноправних картин світу. Крім того, питання про засоби комунікації, що змінюють тимчасові та просторові характеристики соціальних дій, дозволяє поглибити знання про людину епохи медіатехнологій. Фрагментована свідомість, особистісна «одномірність» – це наслідок того, що ЗМІ, впорядковуючи простір інформації, переломлюють реальність і створюють передумови «герметизації універсуму», обмежень світовідносин та самосприйняття, нав'язування, як казав Дерріда, «товарного консенсусу через мобільні медіамережі» [1, р. 39].

1
Мета дослідження – виявити темпорально-просторові характеристики ефекти засобів комунікації та визначити умови, за яких можливе виникнення трансверсальності. Зазначимо, що засіб – це ємне багатозначне поняття, за допомогою якого визначаються різні види інструментів спілкування, як природних (знакові системи), так і штучних (технічні пристрої та інститути, що забезпечують їхню роботу). У межах теорії соціальної комунікації термін «засіб» позначає і репрезентант, і медіатор, який постає між одержувачем та Відправником.

0
Історія розвитку засобів комунікації – це процес зовнішності, відчуження від людини форм спілкування. Якщо перші жести гомінідів були частиною тіла та поведінки суб'єкта, то, наприклад, писемність, а пізніше – пергамент, створений спеціально для фіксації писемності (на відміну від каменю) – вже

2

г

х

з

в

МІЖ ЗБЕРЕЖЕННЯМ КОРЕНІВ І ВІДКРИТІСТЮ ДО ІНШОГО	
<i>Поплавська Тетяна, Кара Маріна</i>	77
ОСВІТА І ДЕМОКРАТІЯ: ВИХОВАННЯ АКТИВНОГО ГРОМАДЯНИНА	
<i>Поплавська Тетяна, Стойкова Марина</i>	80
КРИЗА СЕНСУ ОСВІТИ	
<i>Поплавська Тетяна, Барков Степан</i>	82
КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ІНФОРМАЦІЙНИЙ ХАОС	
<i>Роман Вікторія Олександрівна, Петінова Оксана Борисівна</i>	85
ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ВЛАДИ, ПОЛІТИКИ ТА ПРАВА У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ЗМІН	
<i>Семко Яна Сергіївна</i>	88
ТРАНСВЕРСАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ	
<i>Стойкова Марина</i>	91
СОЦІАЛЬНА АДАПТАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ	
<i>Філіпчук В'ячеслав</i>	92
ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТИ В УМОВАХ СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ: СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ І ПЕДАГОГІЧНИЙ ВИМІРИ	
<i>Фомюк Крістіна Віталіївна, Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	95
ПОНЯТТЯ ВЛАДИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗДІЙСНЕННЯ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Хомяк Катерина, Оксютович Марина</i>	97
РОЛЬ СОЦІАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У ПРОЦЕСІ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ	
<i>Шавловська Віолетта Едуардівна, Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	99
ЧОМУ ПОТРІБНО ВИВЧАТИ ФІЛОСОФІЮ?	
Зміст	101

Збірник матеріалів

XIV Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

«ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ»

(Одеса, 23-24 квітня 2026 року)

Адреса редакції:

Україна, 65020, м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26, каб. 73 Тел.:
(0482) 732-09-52